

Documents per a l'organització i la gestió dels centres

El tractament i l'ús de les llengües al
sistema educatiu. El projecte lingüístic

23/06/2016

Índex

El tractament i l'ús de les llengües al sistema educatiu. El projecte lingüístic	3
1 Introducció	3
2 El projecte lingüístic	3
3 La participació en projectes i programes plurilingües	6
4 Els programes internacionals	6
5 Els suports lingüístics complementaris	7
6 Homologació del batxillerat i del baccalauréat francès (Batxibac) i altres programes lingüístics	7
7 L'atenció lingüística individualitzada en el primer ensenyament	7
8 L'atenció als alumnes de procedència estrangera	8
9 Normativa d'aplicació (el tractament i l'ús de les llengües al sistema educatiu. El projecte lingüístic)	9

El tractament i l'ús de les llengües al sistema educatiu. El projecte lingüístic

1 Introducció

La Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, en el [títol II](#), del règim lingüístic del sistema educatiu de Catalunya, estableix el règim lingüístic del sistema educatiu i, a l'[article 14](#), determina que els centres públics i els centres privats sostinguts amb fons públics han d'elaborar, com a part del projecte educatiu, un projecte lingüístic que emmarqui el tractament de les llengües al centre.

2 El projecte lingüístic

El projecte lingüístic, de què han de disposar els centres en el marc del seu projecte educatiu, s'ha d'ajustar al que estableixen els articles [10](#), [11](#), [12](#) i [16](#) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, i l'article 5.1.e del [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius.

El projecte lingüístic ha de recollir els aspectes següents:

- El paper de la llengua catalana, i de l'occità a l'Aran, com a eix vertebrador d'un projecte educatiu plurilingüe.
- El tractament de les llengües, tant les curriculars com les no curriculars, en els espais d'educació formal i no formal del centre.
- Els aspectes d'organització i de gestió que tinguin repercussions lingüístiques.

Tenint en compte els objectius prioritaris del sistema educatiu, els centres han de prendre en consideració, pel que fa a les qüestions lingüístiques, els aspectes següents:

- a. El català, com a llengua pròpia de Catalunya, i l'occità a l'Aran, és la llengua normalment emprada com a llengua vehicular i d'aprenentatge del sistema educatiu. En finalitzar els ensenyaments obligatoris cal garantir el ple domini de les llengües oficials catalana i castellana, a més de l'occitana en el cas de l'Aran. En la documentació que hagin d'expedir els centres cal ajustar-se al que determinen els [articles 16.4 i 16.5](#) de la Llei d'educació.
- b. L'aprenentatge de, com a mínim, una llengua estrangera, la introducció d'una segona llengua estrangera i la formació de parlants plurilingües respectuosos amb la interculturalitat, amb una actitud positiva vers la diversitat lingüística i amb el desig d'aprendre altres llengües.
- c. Una visió estratègica que integri el treball de les àrees de llengua i el treball integrat de la llengua amb el contingut des de totes les àrees tenint en consideració totes les accions de l'àmbit comunicatiu i lingüístic.

En el projecte lingüístic cal explicitar:

1. L'ús del català i de l'occità a l'Aran, com a llengües vehiculars i d'aprenentatge normalment emprades en totes les activitats internes i externes de la comunitat educativa: activitats orals i escrites, exposicions dels professors, material didàctic físic i virtual, llibres de text i activitats d'aprenentatge i d'avaluació, reunions, informes i comunicacions, en la interacció entre docents i alumnes i en la formació, etc.
2. L'ús habitual de la llengua catalana, o de l'aranès a l'Aran, en les activitats administratives i les comunicacions entre el centre i l'entorn, sens perjudici del que determinen els [articles 16.4 i 16.5](#) de la Llei d'educació. Cal establir els criteris i les pautes d'ús de la llengua catalana o de l'aranès per a tots els membres de la comunitat educativa.
3. La generalització dels enfocaments competencials en l'ensenyament de les llengües, tant en l'oral com en la lectura i escriptura.
4. Els objectius lingüístics de cada nivell, cicle o etapa educativa (en què s'inclouen els cicles de grau mitjà i superior de formació professional), els quals han de quedar recollits i distribuïts, juntament amb els continguts, de manera coherent en les programacions per garantir una progressió real i efectiva de l'aprenentatge. Cal determinar, així mateix, escenaris i espais d'aprenentatge rics i flexibles que promoguin i facilitin contextos autèntics d'ús de les llengües, que potenciïn el treball cooperatiu i que intensifiquin la producció oral i escrita dels alumnes. Les programacions també han d'incloure propostes per a l'avaluació continuada dels aprenentatges adquirits i mesures per atendre els diferents ritmes d'aprenentatge dels alumnes.
5. Les metodologies i els agrupaments dels alumnes, que correspon establir al centre, per afavorir les interaccions per millorar l'aprenentatge i l'ús de les llengües, així com els aspectes organitzatius i de coordinació que se'n derivin (espais per a la coordinació de nivell, de cicle o de projecte, si escau).
6. La determinació de les diferents accions escolars de dinamització lingüística i comunicativa en tots els àmbits educatius per incrementar el domini de les llengües a Catalunya. També la determinació dels contextos d'ús i d'aprenentatge lingüístic diversificats per a la pràctica de les diferents llengües i les estratègies per organitzar-los en els diferents àmbits i espais presencials o virtuals.
7. Les accions d'associació amb altres centres, la mobilitat dels alumnes i la formació dels professors.

El projecte lingüístic també ha de recollir el següent:

1. En els centres en què el català no és la llengua de la majoria dels alumnes, l'ús de les estratègies educatives d'immersió lingüística que assegurin l'ús intensiu de la llengua catalana com a llengua vehicular d'ensenyament i d'aprenentatge i que proporcionin, de manera sistemàtica, les ajudes necessàries als alumnes per vehicular-ne els aprenentatges a partir de la llengua segona, tal com estableix l'

[article 15](#) de la Llei d'educació.

2. Les estratègies de comunicació per a la implicació i el compromís dels professors, de les famílies i de la resta de la comunitat educativa en l'assoliment de l'objectiu final: garantir la igualtat d'oportunitats dels alumnes.
3. Els mecanismes que s'utilitzen per traslladar, als professionals encarregats de la gestió d'activitats no docents (menjador escolar, activitats extraescolars, etc.), la informació sobre els usos lingüístics de l'escola que recull el projecte lingüístic, en què cal destacar el valor educatiu i marcar línies d'intervenció per assegurar situacions d'exposició a les llengües prioritzades al projecte lingüístic, en facilitin i promoguin l'ús, motivin els alumnes i que n'afavoreixin la competència comunicativa.
4. Explicitar les actuacions educatives per a la convivència en diversitat i plurilingüisme.
5. La coordinació amb institucions, xarxes i entitats nacionals i internacionals per dissenyar, aplicar i avaluar programes i projectes específics de foment de l'aprenentatge informal i no formal de les llengües.
6. L'impuls de les actuacions que es deriven de l'existència de plans educatius d'entorn o d'altres plans socioeducatius en què el centre s'hagi implicat per travar xarxes de relació entre el teixit social i, alhora, afavorir l'ús de la llengua catalana en totes les activitats que s'adrecen a la comunitat educativa.
7. El reconeixement i la promoció de les llengües familiars dels alumnes d'origen estranger i la valoració del bagatge lingüístic i cultural diferenciat que aporten al centre escolar, amb la incorporació d'aquestes llengües a l'àmbit escolar i amb l'adaptació de la comunicació del centre a les famílies quan escaigui.
8. Les estratègies organitzatives que han de facilitar la coordinació entre els professors de llengua i els professors de matèria, amb l'objectiu de reforçar la competència lingüística dels alumnes i de vetllar per un model de llengua de qualitat.
9. Els mecanismes per a la coordinació dels professors de llengües, amb l'objectiu de fomentar un tractament integrat de les llengües que permeti desenvolupar programacions didàctiques coherents, que reforcin els aspectes comuns entre les llengües, n'evitin les duplicitats i contribueixin al desenvolupament de la competència plurilingüe dels alumnes.
10. Les estratègies previstes per facilitar la participació en les activitats del centre a professors que no formen part de la plantilla de docents del centre, que imparteixen formació de llengües estrangeres no curriculars i que habitualment ho fan en horari extraescolar (amazig, xinès, romanès, portuguès, àrab, etc.), amb l'objectiu de vetllar per una metodologia d'ensenyament de les llengües comuna, de caràcter comunicatiu i competencial; de reforçar la presència i el reconeixement de les llengües dels alumnes en el centre, i per contribuir al desenvolupament de la consciència intercultural i el respecte a la diversitat per

part dels alumnes.

3 La participació en projectes i programes plurilingües

Per desenvolupar el projecte lingüístic, els centres poden dissenyar projectes o participar en programes impulsats pel Departament d'Ensenyament o altres organismes que s'adrecen a millorar la competència lingüística dels alumnes i afavorir i consolidar-ne el plurilingüisme.

En aquests casos, correspon als centres el següent:

1. Determinar els compromisos de continuïtat, formació i participació que es deriven de la implicació en el projecte o programa, que necessàriament ha d'estar emmarcat en el projecte educatiu del centre i integrat en el projecte lingüístic. La sol·licitud d'ajuts i subvencions per dur a terme projectes específics d'impuls a les llengües estrangeres requereixen l'aprovació del consell escolar.
2. Establir criteris per treballar conjuntament tots els professors de les àrees lingüístiques i promoure acords i criteris per a la coordinació, la docència i el treball conjunt amb els professors de matèries no lingüístiques, especialment en relació amb les metodologies integrades de llengües i de llengua i continguts.
3. Fer difusió en el centre i a l'entorn de les activitats i materials elaborats i promoure'n la visibilitat en els espais virtuals del centre, en el de les entitats de l'entorn proper i en xarxes internacionals de construcció col·lectiva del coneixement i de l'expertesa docent.
4. Promoure, conjuntament, entre les persones amb responsabilitats en la coordinació de llengua, interculturalitat i cohesió social del centre i la persona de referència de llengües estrangeres dels serveis territorials o, a la ciutat de Barcelona, l'òrgan competent del Consorci d'Educació, les activitats de recerca, de mobilitat, d'associació escolar i de creació de xarxes, i grups de reflexió sobre la pràctica docent per aprofundir en la reflexió pedagògica.

4 Els programes internacionals

Els centres han de garantir que l'alumne que marxa temporalment a l'estranger, en virtut d'un projecte internacional en què participa (per exemple, Erasmus +), romangui matriculat en el centre d'origen.

El centre ha de garantir, a través de la comissió o junta d'avaluació, prenent en consideració els resultats d'avaluació en el centre o centres estrangers, l'avaluació de l'alumne en el curs corresponent. Igualment, quan el centre rebi alumnes estrangers per un període superior a un mes, els ha d'inscriure en l'aplicació de matrícula del centre per garantir-ne les cobertures legals de l'escolarització.

El centre escolar del sistema educatiu de Catalunya que participi durant el curs en

alguna acció internacional degudament reconeguda pel consell escolar, ha de vetllar per l'escolarització dels alumnes i planificar les accions necessàries per facilitar-ne l'avaluació, el seguiment i la tutorització a distància, segons ho estableix el programa en què participa. Abans del 30 d'octubre, ha de fer constar als serveis territorials corresponents o, a la ciutat de Barcelona, al Consorci d'Educació el tipus d'activitat, la seva vinculació amb el currículum, el lloc de l'estada, la durada i el nombre d'alumnes. Així mateix, ha d'informar dels professors implicats, tot indicant-ne el nom i els cognoms i el càrrec que ocupen. Si el centre acull alumnes estrangers en reciprocitat per la participació en un programa o projecte internacional, els ha de matricular temporalment en el centre educatiu, amb coneixement de l'inspector o inspectora del centre, i informar-ne als serveis territorials o, a la ciutat de Barcelona, al Consorci d'Educació, sempre que l'estada d'aquests alumnes comporti l'assistència regular a les classes ordinàries més enllà d'un mes.

5 Els suports lingüístics complementaris

Els centres que, dins o fora de l'horari escolar, disposen d'auxiliars de conversa d'altres països, de voluntaris lingüístics, de practicants de màsters universitaris internacionals o de professors complementaris de llengües d'origen, han de vetllar per l'acollida adequada d'aquests professionals, perquè es coordinin amb la resta del claustre i per la coherència de les seves activitats en relació amb el projecte lingüístic del centre.

6 Homologació del batxillerat i del baccalauréat francès (Batxibac) i altres programes lingüístics

Els centres que tenen concedida l'homologació del batxillerat i del baccalauréat francès (Batxibac) tenen preferència en l'assignació d'auxiliars de conversa en aquesta llengua, sempre que ho demanin dins dels terminis establerts.

De la mateixa manera, els centres que participen en programes de promoció del plurilingüisme tenen preferència en l'assignació d'auxiliars de conversa, sempre que ho demanin dins dels terminis establerts i sempre que els recursos disponibles ho permetin.

7 L'atenció lingüística individualitzada en el primer ensenyament

Quan una família ho sol·liciti, els equips directius o els titulars dels centres han d'adoptar les mesures organitzatives pertinents per prestar l'atenció individualitzada en castellà en el primer ensenyament a què fa referència l'[article 11.4](#) de la Llei d'educació, de manera que es faci compatible la pertinença al grup classe amb l'especificitat dels aprenentatges d'aquests alumnes. El director o directora del centre ha de comunicar als serveis territorials o, a la ciutat de Barcelona, al Consorci d'Educació les necessitats derivades de l'organització de l'atenció individualitzada en

castellà en el primer ensenyament que no puguin ser ateses amb els recursos del centre.

8 L'atenció als alumnes de procedència estrangera

Es considera nouvingut aquell alumne de nacionalitat estrangera que s'ha incorporat per primera vegada al sistema educatiu a Catalunya en els darrers vint-i-quatre mesos o, excepcionalment, quan procedeix d'àmbits lingüístics i culturals molt allunyats del català i s'hi ha incorporat en els darrers trenta-sis mesos.

Correspon a cada centre preveure les mesures específiques destinades a assegurar un bon acolliment dels alumnes nouvinguts, entre les quals hi ha, a partir del cicle mitjà, el recurs de l'aula d'acollida. Al web de la XTEC, els centres educatius disposen d'informació seleccionada i actualitzada a l'apartat "[Alumnat nouvingut](#)" i als documents "[Projecte de convivència_Acollida](#)" i "[Aules d'acollida](#)".

En el procés d'incorporació d'alumnes estrangers als centres educatius hi ha també alumnes d'origen estranger, no estrictament nouvinguts, que no tenen com a llengua familiar cap de les llengües oficials a Catalunya i que poden necessitar un suport lingüístic per seguir el currículum ordinari:

- Alumnes de 1r i 2n de primària no castellanoparlants que han iniciat l'escolarització a Catalunya, però que tenen un coneixement molt limitat de les dues llengües oficials i que, per tant, necessiten un suport específic en l'àmbit lingüístic i relacional, especialment pel que fa a la llengua oral.
- Alumnes de cicle mitjà i cicle superior de primària i d'ensenyament secundari obligatori no castellanoparlants que es troben en les dues situacions següents:
- S'han incorporat tardanament al sistema educatiu a Catalunya i no tenen com a llengua familiar cap de les llengües oficials de Catalunya.
- Tot i que es tracti d'alumnes que han superat els dos anys o, excepcionalment, els tres anys d'estada a l'aula d'acollida, estan en procés d'assolir el domini del llenguatge acadèmic que es necessita per accedir al currículum ordinari. Alumnes de cicle mitjà i cicle superior de primària i d'ensenyament secundari obligatori d'origen estranger que, tot i haver estat escolaritzats a Catalunya en algun moment, han fet posteriorment part de l'escolarització en un sistema educatiu en què el català no és la llengua vehicular ni s'ensenya.
- Alumnes de procedència estrangera que s'incorporen al sistema educatiu de Catalunya a l'ensenyament postobligatori.

Algunes de les formes organitzatives que es poden posar en pràctica per dur a terme els suports lingüístics que s'inclouen dins d'aquest apartat són l'atenció individualitzada, els grups de conversa, els agrupaments flexibles i el suport dins de l'aula ordinària (especialment en els primers cursos de primària). Cal coordinar, si escau, l'aula d'acollida amb les actuacions de suport lingüístic.

Consideracions generals:

- És prioritària l'atenció als alumnes nouvinguts que s'han d'atendre a les aules d'acollida.
- El director o directora del centre ha de nomenar com a referent un coordinador o coordinadora de llengua, interculturalitat i cohesió social que, conjuntament amb l'equip directiu, participi en l'organització i optimització del recurs i que propiciï la coherència i la continuïtat dins del centre educatiu.
- El centre pot comptar amb el suport de l'assessor o assessora LIC per a les orientacions metodològiques i organitzatives.
- El pressupost del centre ha de garantir i preveure la dotació econòmica per a l'aula d'acollida.
- L'adaptació del currículum a les necessitats immediates d'aprenentatge dels alumnes nouvinguts i dels alumnes de procedència estrangera en general, quan escaigui, pot fer molt convenient l'elaboració i aplicació d'un pla individualitzat.
- L'avaluació dels processos d'aprenentatge d'aquests alumnes s'ha de dur a terme amb relació als objectius del seu pla individualitzat i a les adaptacions que s'hagin fet del currículum.

9 Normativa d'aplicació (el tractament i l'ús de les llengües al sistema educatiu. El projecte lingüístic)

- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació: [títol II](#), del règim lingüístic del sistema educatiu de Catalunya, articles del 9 al 18 (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009)
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius: article 5.1 (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010)